

The Gleaner

Vol 3 (1965)

Το χειρόγραφο Ziskind αριθ. 22 του
Πανεπιστημίου Yale

Νομικός Μιχ. Βαπόρης

doi: [10.12681/er.9473](https://doi.org/10.12681/er.9473)

Copyright © 2016, Νομικός Μιχ. Βαπόρης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Βαπόρης Ν. Μ. (2016). Το χειρόγραφο Ziskind αριθ. 22 του Πανεπιστημίου Yale. *The Gleaner*, 3, 271-272.
<https://doi.org/10.12681/er.9473>

ΤΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ZISKIND ΑΡΙΘ. 22 ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ YALE

Τὸ «Library Gazette» ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Yale περιγράφει τὸ χειρόγραφο Ziskind ἀριθ. 22 μὲ τὸν ἐξῆς τρόπο :

«Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσημα γράμματα ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων προερχόμενα ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀλλαχοῦ. 1631—1690. Χάρτης, 149 φύλλα, folio (12³/₄ - 8¹/₂ inches) Γραμμμένο ὑπὸ διαφόρων γραφέων τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Old Calf¹, Provenance: Συλλογὴ Guilford. Sir Thomas Phillips (Χειρόγραφον 7349)».

Πρῶτα - πρῶτα πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι τὸ χειρόγραφο αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ συλλογὴ ὀγδονταπέντε ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1655 ὡς τὴν 10 Μαρτίου 1763. Τὸ ὅλο χειρόγραφο ἀποτελεῖται ἀπὸ 152 φύλλα, ποὺ οἱ διαστάσεις τους κυμαίνονται μεταξὺ 20,7 - 32,6 χιλ. σὲ μῆκος, καὶ 20,4 - 31,2 σὲ πλάτος. Ἀπὸ τὰ 152 φύλλα, 67 εἶναι κενά. Μόνον δύο (ἀριθ. 40 καὶ 50) ἔχουν ἀξιόλογο κείμενο στὸ verso. Ὑπάρχουν ὅμως σύντομες σημειώσεις ἢ τίτλοι σὲ πολλὰ ἄλλα verso.

Γενικά, ὁλόκληρο τὸ χειρόγραφο θρῖσκεται σὲ καλὴ κατάσταση. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα δέκα ἔγγραφα ποὺ ἔχουν πάθει φθορὰ — μᾶλλον ἀπὸ φωτιά—μὲ ἀποτέλεσμα νὰ λείπη τὸ τέλος τῶν πέντε ἢ ἕξι γραμμῶν. Στὰ δύο πρῶτα ἔγγραφα ὅμως ἡ φθορὰ θρῖσκεται στὴν ἀρχή, διότι εἶναι τοποθετημένα κατὰ μῆκος.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὰ περισσότερα ἔγγραφα τοῦ χειρογράφου δὲν εἶναι πράγματι ἐκκλησιαστικά, ἂν καὶ ἀφοροῦν σὲ ἐκκλησιαστικά πρόσωπα. Ἀναφέρονται μᾶλλον σὲ διάφορες κοσμικὲς ὑποθέσεις, κυρίως ὀικονομικές. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν οἱ ἀριθ. 1 καὶ 2²) (πατριαρχικὲς συγχωρητικὲς ἐπιστολές), 71 (μιὰ γνωμοδότη-

1. Βιβλιοδεσία σὲ δερμάτινη ράχη καὶ γωνίες.

2. Στὴν ἀνέκδοτη μελέτη μου γιὰ τὸ χειρόγραφο Ziskind ἀριθ. 22, ὅπου ἐξετάζω τὸ περιεχόμενο τῶν ἐγγρά-

φων λεπτομερειακά, ἔχω ἀριθμήσει τὰ ἔγγραφα ἀπὸ 1 ὡς 85, σύμφωνα μὲ τὴν χρονολογικὴ τους τάξη. Τοὺς ἕξι ἀριθμοὺς ἀκολουθῶ καὶ στὴν παρουσίαση αὐτή.

ση περί συγγενείας), 79 (μία μετάδοση τίτλου ἑνὸς στασιδιοῦ), καὶ 78 (μία συμφωνία ποῦ ἀφορᾷ στὸ ἀγίασμα στὰ Ὑψωμάθεια).

Ἐκ τῶν ὑπόλοιπων ὀγδόντα ἔγγραφα, τριάντα ἑπτὰ εἶναι χρεωστικὲς ὁμολογίαι ἢ ἀποδείξεις δανείου, δηλαδὴ: οἱ ἀριθμ. 34, 35, 36 (ὁμολογίαι ποῦ ἐπιβαρύνουν τὸ Οἰκουμἐνικὸ Πατριαρχεῖο), 19 (ὁμολογία τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου IV), 6 (τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ), 9, 11, 12 (τοῦ Τορνόβου Γερασίμου), 14, 15 (τοῦ Ἰεζεκιήλ Τορνόβου), 17, 18 (τοῦ Τορνόβου Δανιήλ), 28, 33, 37, 38 (τοῦ Φιλιππουπόλεως Νεκταρίου), 23 (τοῦ Τζεβερνὸς Χρυσάνθου), 43 (τοῦ Μελενίκου Μακαρίου), καὶ οἱ ἀριθ. 29, 30 (τοῦ Καμενίτσης Παγκρατίου)¹. Πέντε ἄλλαι ὁμολογίαι ἀνήκουν ἀνὰ μία στοὺς ἐξῆς ἱεράρχαι: Ἰγνάτιον Θεσσαλονίκης (ἀριθ. 55), Καλλίνικον Κρήτης (39), Ἀθανάσιον Χριστιανουπόλεως (25), Ἰωάσαφ Ἀμασειᾶς (48) καὶ Νικόδημον Μυτιλήνης (62).

Ἐκ τῶν ὑπόλοιπων ὁμολογίαι, πέντε ἀνήκουν σὲ λαϊκοὺς ὀφεικτάλους τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου, δηλαδὴ: οἱ ἀριθ. 3, 7, 13, 20 (τοῦ Μεγάλου Λογοθέτη Ἰωάννη Καρυοφύλλη) καὶ ὁ ἀριθ. 22 (τοῦ Ρήτορα Δημητρίου). Μία ὁμολογία (ἀριθ. 57, 58)² εἶναι τοῦ Ἰωάννου Ἀντιόχου, βοεβόδα τῆς Μολδοβλαχίας, καὶ ἄλλη (ἀριθ. 4) τοῦ (ἱερέα;) Ἀμβροσίου. Ὁ ἀριθ. 31 ἀφορᾷ σὲ μία ὁμάδα Χριστιανῶν τῆς Καμενίτσης, ἐνῶ οἱ ἀριθ. 49, 74 καὶ 41 σὲ διαφόρους λαϊκοὺς καὶ κατωτέρους ὀφεικτάλους.

Συμφωνίαι διαφόρων εἰδῶν ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενον δεκατριῶν ἔγγράφων: 5, 8, 10, 24, 26, 42, 46, 66, 67, 68, 69, 76 καὶ 83. Οἱ ἀριθ. 16, 21, 73, 77 καὶ 84 εἶναι πωλητήρια, ἐνῶ οἱ ἀριθ. 32, 40, 47, 56 καὶ 82 εἶναι πληρεξούσια γράμματα ποῦ ἔχουν σκοπὸ τὴν σύναξιν χρεῶν.

Ἐκ τῶν ὑπόλοιπων εἴκοσι ἔγγραφα, τρία (ἀριθ. 54, 80, 81) ἀναφέρονται σὲ ζητήματα κληρονομίας, ἓνα (70) θέτει περιορισμοὺς στὴν μεταπώλησιν ἑνὸς ἀκινήτου, ἐνῶ ὁ ἀριθ. 27 εἶναι δῆλωσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου γιὰ ἓνα σπῆτι τοῦ Ἰωάννη Καρυοφύλλη. Τὰ τελευταία δέκα πέντε ἔγγραφα (ἀριθ. 44, 45, 50, 51, 52, 53, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 72, 75 καὶ 85) ἀποτελοῦν δηλώσεις ἐξοφλήσεως διαφόρων ὑποθέσεων.

Μία τελευταία σημείωσιν γιὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χειρογράφου: Στὸ δέσιμον ὑπάρχει ὁ ἐξῆς τίτλος: ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ, Χ. Γ.

Νομικὸς Μιχ. Βαπόρης

1. Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι ἡ μητρόπολις Καμενίτσης δὲν βρίσκεται (ἐγὼ τουλάχιστον δὲν τὴν βρῆκα) σὲ κανέναν κατάλογο μητροπόλεων ἢ ἐ-

πισκοπῶν τοῦ Οἰκουμἐνικοῦ Πατριαρχείου.

2. Ὁ ἀριθ. 58 εἶναι ἀντίγραφο τοῦ ἀριθ. 57.